

VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Odminių g. 3, 01122 Vilnius, tel. 8 700 00 211, faks. 8 700 35 004

El. p. teisinepagalba@vgtp.lt, <http://vgtp.lrv.lt/>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 125817744

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2022-11- Nr. (1.6 Mr) VS-

DĖL VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba), susipažinusi su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktu derinti Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 60 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-15012, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-15013 bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 23, 24 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 60 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu Nr. 22-15014 (toliau – Projektas) teikia šiuos pastebėjimus ir siūlymus.

Projekto 9 straipsnio, kuriuo keičiamos Įstatymo 14 straipsnio nuostatos, numatančios antrinės teisinės pagalbos išlaidų apmokėjimą už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitoje byloje, Tarnybos nuomone, nėra aiškos pranešėjų atžvilgiu. Šiuo metu, galiojančio Įstatymo 12 straipsnio 18 dalyje numatyta, kad neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, teisę gauti antrinę teisinę pagalbą turi asmenys, Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo (toliau – Pranešėjų apsaugos įstatymas) nustatyta tvarka pripažinti pranešėjais, ar jų šeimos nariai bylose, susijusiose su šių asmenų interesų apsauga pagal Pranešėjų apsaugos įstatymą.

Projekto, kuriuo keičiama Įstatymo 14 straipsnio 7 dalis, numatoma, kad „7. Pareiškėjui, kurio asmens (šeimos) turtas ir pajamos atitinka turto ir pajamų lygį arba kuris turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2, 3, 5–7, 10, 11, 14–18 punktus ir kuriam tarnybos sprendimu antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama vienoje byloje, už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 30 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

Kaip matyti iš šios nuostatos turinio, išlaidų apmokėjimas už antrinės teisinės pagalbos teikimą yra numatytas ir asmenims, kuriems teikiama antrinė teisinė pagalba neatsižvelgiant į pajamas ir turtą, pagal pranešėjo statusą. Tarnyba, teikdama pastebėjimus Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai yra išdėsčiusi praktinius taikymo aspektus ir mano, kad aiškesniam reguliavimui tikslinga papildyti Įstatymo 14 straipsnio 9 dalį, kad 7 dalis netaikoma ir bylose, susijusiose su pranešėjo apsauga.

Įstatymo 12 straipsnio 2 ir 3 punkte nurodyta, kad teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius, turi nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų (2 punktas); kiti, negu nurodyta šio straipsnio 2 punkte, nukentėjusieji dėl nusikalstamų veikų

atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje (3 punktas). Šių asmenų teisę į antrinę teisinę pagalbą patvirtina ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis, kuriais asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju, ir (ar teismo nutartis).

Pagal komentuojamas teisės normas, 2 punkte numatytiems nukentėjusiems asmenims teikiama antrinė teisinė pagalba visa apimtimi, neatsižvelgiant į jo turtinę padėtį. Tuo tarpu, 3 punkte numatytiems nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų antrinės teisinės pagalbos teikimas numatytas tik žalos atlyginimo klausimais. Jeigu toks asmuo nori gauti antrinę teisinę pagalbą visa apimtimi (ne tik civilinio ieškinio ir žalos klausimo sprendimo ribose), tuomet toks asmuo gali gauti antrinę teisinę pagalbą atsižvelgiant į asmens turimą turtą ir gaunamas pajamas.

Tarnyba mano, kad jeigu asmuo baudžiamojoje byloje yra pripažintas nukentėjusiuoju nuo nusikalstamų veikų, turėtų gauti antrinę teisinę pagalbą visa apimtimi neatsižvelgiant į turtinę padėtį. Praktikoje yra buvę tokių atvejų, kad nužudymo bylose artimas asmuo buvo pripažintas nukentėjusiuoju ir norėdamas skųsti teismo nuosprendį, kuriuo nukentėjusiosios pusės netenkino skirtas nuteistajam bausmės dydis, kvalifikavimas, negalėjo gauti antrinės teisinės pagalbos, kadangi jo pajamos ir turimas turtas viršijo nustatytus lygius. Taip pat, esame gavę iš advokatų žodinių pastebėjimų, kad tokiais atvejais nėra galimybės tinkamai užtikrinti nukentėjusiojo interesus ir sudaromos nelygios sąlygos tinkamai interesų gynybai, kai kaltinamajam ar nuteistajam teikiama visapusiška teisinė pagalba. Pažymėtina ir tai, kad yra atvejų, kai Tarnybai, priėmus sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą tik civilinio ieškinio ribose, vėliau tenka tikslinti sprendimo apimtį, vertinant asmenų gautus prašymus dėl antrinės suteikimo per jų turtinę padėtį (t. y., ar asmuo gali gauti antrinę teisinę pagalbą visa apimtimi baudžiamosiose bylose pagal turtinę padėtį).

Tarnyba, atsižvelgdama į šiuos aspektus, siūlo panaikinti 12 straipsnio 3 punkto nuostatą ir numatyti antrinės teisinės pagalbos teikimą visa apimtimi visiems nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų arba papildyti Įstatymo 12 straipsnio 2 punktą, numatant kitas nusikalstamas veikas pagal nusikalstamų veikų objektus (pavyzdžiui, nusikaltimai žmogaus gyvybei) arba pagal nusikalstamų veikų pavojingumą.

Atsižvelgiant į išdėstytą ir kitus pakeitimus, kurie mažina antrinės teikimo pagalbos apimtį, Tarnyba pažymi, kad šie pakeitimai neturės įtakos apimčių didėjimui. Dėl kitų Projekte numatomų pakeitimų, papildymų Tarnyba pastabų neturi.

Direktorė

Živilė Poželienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba 12581774, Odminių g. 3, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	dėl pastabų pateikimo VGTPĮ projektui
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-11-23 Nr. (1.6Mr) VS-189
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-11-24 Nr. 1T-1630
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Živilė Poželienė, Direktorius, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	ŽIVILĖ POŽELIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-11-23 16:40:34 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-11-24 08:11:43 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-08-10 12:15:18 – 2023-08-09 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, i.k.188604955 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-09-21 15:31:19 iki 2025-09-20 15:31:19
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20221117.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-11-24 08:12:01)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-11-24 08:12:01 Dokumentų valdymo sistema Avilys